

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ว่าด้วย
การพิจารณาอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นตามมาตรา 29
แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518
(ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2522

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 19 (12) ประกอบกับมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการพิจารณาอนุญาตให้ใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2522”

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2522 เป็นต้นไป

ข้อ 3. ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใด ๆ อันเป็นรายละเอียดในทางปฏิบัติได้เท่าที่ไม่ขัดต่อระเบียบนี้

หมวด 1

การขอมีสสิทธิในที่ดินเพิ่มขึ้นไม่เกินหนึ่งพันไร่

ข้อ 4. เจ้าของที่ดินซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ครบถ้วนดังต่อไปนี้ให้มีสิทธิยื่นคำร้องได้

(1) เป็นผู้ที่ได้ประกอบเกษตรกรรมด้วยตนเองในที่ดินรวมกันเกินกว่าหนึ่งร้อยไร่ สำหรับที่ดินที่ใช้เพื่อการเลี้ยงสัตว์จำพวกสัตว์ใหญ่ หรือเกินกว่าห้าสิบไร่สำหรับที่ดินที่ใช้เพื่อการเกษตรกรรมอย่างอื่น

(2) เป็นผู้ประกอบการเกษตรกรรมด้วยตนเองตาม (1) อยู่แล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปีก่อนวันที่ 6 มีนาคม 2518

(3) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีปัจจัยที่จะทำให้ดินนั้นให้เป็นประโยชน์ในทางเกษตรกรรมตามหลักเกณฑ์การพิจารณาในข้อ 5 /

ข้อ 5. ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสอบสวนเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของผู้ขออนุญาต ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้หรือปัจจัยอื่น ที่จะทำที่ดินนั้นให้เป็นประโยชน์ในทางเกษตรกรรมได้ โดยให้พิจารณารายละเอียดข้อเท็จจริงซึ่งเกี่ยวข้องตามควรแก่กรณีในเรื่อง

(1) แรงงานในการประกอบเกษตรกรรม ได้แก่ การใช้แรงงานคน การใช้แรงงานสัตว์ การใช้แรงงานเครื่องจักร การใช้แรงงานผสม ตลอดจนทั้งเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์อื่นที่ใช้ประกอบเกษตรกรรม

(2) ทุน ซึ่งใช้หรืออาจใช้เป็นทุนในการประกอบเกษตรกรรมได้

(ก) ที่ดินหรือสิ่งหามทรัพย์อื่น ๆ อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ ได้แก่ สภาพทำเล ที่ตั้ง ของที่ดินหรือสิ่งหามทรัพย์อื่น จำนวน เนื้อที่ สิทธิในที่ดินหรือสิ่งหามทรัพย์อื่น ที่ดินแปลงที่ขออนุญาตมีสิทธิเพิ่มขึ้น การใช้ประโยชน์ในที่ดิน วันเริ่มใช้ประโยชน์ จำนวนครั้งในการใช้ประโยชน์ต่อปี และผลผลิตต่อไร่ต่อปี

(ข) สิ่งหามทรัพย์ใด ๆ อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ซึ่งใช้หรืออาจใช้เป็นทุนในการประกอบเกษตรกรรม ได้แก่ ประเภท ชนิด จำนวน คุณภาพ และการถือกรรมสิทธิ์

(ค) เงินทุน ได้แก่ เงินสดในมือ สถานะทางเศรษฐกิจ รายได้ จากการประกอบอาชีพหลักและอาชีพรอง หรือจากการประกอบกิจการอื่นเฉลี่ยต่อปี และความสามารถในการสร้างเครดิตเพื่อสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบเกษตรกรรม

(3) ความรู้ความสามารถในการประกอบการเกษตรกรรม ได้แก่ วิธีการและการดำเนินการประกอบการเกษตรกรรม การพัฒนาที่ดินเพื่อเพิ่มผลผลิต เช่น การใช้ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืช การอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น

(4) กรณีอื่นที่พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าจำเป็นในการพิจารณาอนุญาต

เมื่อได้ทำการสอบสวนรายละเอียดดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาความเหมาะสมของผู้ขออนุญาตว่าเป็นผู้มีความสามารถ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้หรือปัจจัยอื่นพอที่จะทำประโยชน์ในที่ดินที่ขออนุญาตนั้นให้เป็นประโยชน์ในทางเกษตรกรรมได้หรือไม่ โดยให้พิจารณาตามประเภท ชนิด จำนวน ของการใช้แรงงาน ทุน และ ความรู้ความสามารถในการจัดการ ให้สอดคล้องกับประเภทและชนิดของการประกอบการเกษตรกรรมเป็นท้องที่ ๆ ไป โดยให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ 14 และนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อพิจารณา

ข้อ 6. ในการอนุญาตให้เจ้าของที่ดินมีสิทธิในที่ดินเพิ่มขึ้นตามหมวดนี้ให้กำหนดเงื่อนไขในหนังสืออนุญาตดังนี้

(1) ไม่กระทำการแบ่งแยกหรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรหรือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

(2) ไม่ก่อให้เกิดภาระติดพันใด ๆ ซึ่งที่ดิน เว้นแต่เป็นการจำนองโดยได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือผู้ซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมอบหมาย ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(ก) ถ้าจำนวนเนื้อที่การถือครองที่ดินไม่เกิน 200 ไร่ ให้เจ้าของที่ดินจำนองต่อสถาบันเกษตร หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเท่านั้น

(ข) ถ้าจำนวนเนื้อที่การถือครองที่ดินมีเกินกว่าใน (ก) จะจำนองต่อสถาบันการเงินอื่นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดก็ได้

(3) ต้องใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อประกอบการเกษตรกรรมตามประเภทที่ระบุไว้ในคำขออนุญาต ทั้งต้องประกอบเกษตรกรรมดังกล่าวด้วยตนเองทั้งในส่วนที่ขอให้คงสิทธิของตนไว้ตามกฎหมายและในส่วนที่ได้รับสิทธิเพิ่มขึ้น โดยต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับแผนการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดินตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด ทั้งนี้เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นการเฉพาะคราว

(4) ต้องยินยอมให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเข้าดำเนินการใด ๆ อันเป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับงานปฏิรูปที่ดินหรืองานจัดรูปที่ดิน ทั้งต้องอำนวยความสะดวกแก่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามสมควร

(5) ต้องยินยอมออกค่าใช้จ่ายสำหรับเป็นค่าก่อสร้างสิ่งสาธารณูปการในเขตปฏิรูปที่ดินเมื่อตนได้รับประโยชน์จากการนี้ ทั้งนี้ตามระเบียบที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

(6) ปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

หมวด 2

การขอมีสิทธิในที่ดินเพิ่มขึ้นเกินหนึ่งพันไร่

ข้อ 7. เจ้าของที่ดินซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ครบถ้วนดังต่อไปนี้มีสิทธิยื่นคำร้องได้

(1) เป็นผู้แสดงได้ว่าได้ประกอบการเกษตรกรรมด้วยตนเองในที่ดินเกินหนึ่งพันไร่มาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ก่อนวันที่ 6 มีนาคม 2516

(2) ผู้ขอจะประกอบการเกษตรกรรมด้วยตนเองในที่ดินนั้นต่อไป

(3) เป็นผู้มีความสามารถและมีเครื่องมือ เครื่องใช้ หรือปัจจัยอื่นที่จะทำที่ดินนั้นให้เป็นประโยชน์ในทางเกษตรกรรมได้

ข้อ 8. การพิจารณาความสามารถของผู้ขออนุญาต และเครื่องมือเครื่องใช้ หรือปัจจัยอื่นที่จะทำประโยชน์ในที่ดินนั้น ให้นำความในข้อ 5 มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) ได้ลงทุนในการประกอบการเกษตรในที่ดินนั้นไปแล้วเป็นจำนวนมากและการลงทุนนั้นได้กระทำไปด้วยการส่งเสริมของรัฐ

(2) เป็นการประกอบการเพื่อพัฒนาวิทยาการเกษตรแผนใหม่ หรือที่ยังมีความต้องการอยู่มากภายในประเทศ หรือเพื่อการส่งออก

(3) ในการประกอบกิจการต่อไปนี้ต้องมีลักษณะที่ช่วยพัฒนาการเกษตรและช่วยเหลือเกษตรกรในด้านปัจจัยการผลิต เพื่อส่งเสริมผลผลิตการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตรได้อย่างกว้างขวางในเรื่องสาธิต และเป็นตลาดรับซื้อผลิตผลเกษตรกรรมจากเกษตรกรโดยตรง

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อพิจารณา โดยให้ดำเนินการตามข้อ 14

ข้อ 9. ในการอนุญาตให้เจ้าของที่ดินมีสิทธิในที่ดินเพิ่มขึ้นตามหมวดนี้ให้กำหนดเงื่อนไขในหนังสืออนุญาต ดังนี้

(1) ต้องประกอบกิจการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ 8 โดยให้สอดคล้องกับแผนการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตผลเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดินตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

(2) เมื่อพ้นสิบห้าปีหากสถาบันเกษตรกรรมมีความต้องการและสามารถจะเป็นผู้ถือหุ้นในกิจการนั้น เจ้าของที่ดินต้องยินยอมให้สถาบันเกษตรกรรมถือหุ้นในกิจการนั้นไม่น้อยกว่าร้อยละหกสิบของจำนวนหุ้นทั้งหมด ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามวิธีการและรายละเอียดที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

(3) ให้นำเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อ 6 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 3

การขอมีสิทธิในที่ดินเพิ่มขึ้นเกินยี่สิบไร่แต่ไม่เกินห้าสิบไร่หรือหนึ่งร้อยไร่

ข้อ 10. เจ้าของที่ดินซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ครบถ้วนดังต่อไปนี้มีสิทธิยื่นคำร้องได้

- (1) เป็นผู้มีความประสงค์ที่จะประกอบการเกษตรกรรมในที่ดินนั้นด้วยตนเอง
- (2) มีความรู้ความสามารถและมีปัจจัยที่จะทำที่ดินนั้นให้เป็นประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมได้

ข้อ 11. การสอบสวน การพิจารณา ความรู้ความสามารถและปัจจัยที่จะทำที่ดินนั้นให้เป็นประโยชน์ทางเกษตรกรรมได้ ให้นำความในข้อ 5 มาใช้บังคับตามควรแก่กรณี

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมาย โดยให้ดำเนินการตามข้อ 14

ข้อ 12. การกำหนดเงื่อนไขในหนังสืออนุญาตให้นำความในข้อ 6 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 4

การประกาศ การยื่นคำร้อง การออกหนังสืออนุญาต และการฝ่าฝืนเงื่อนไขในการอนุญาต

ข้อ 13. ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดประกาศให้เจ้าของที่ดินหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายยื่นคำร้องขอมีสิทธิในที่ดินเพิ่มขึ้น ต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ซึ่งที่ดินตั้งอยู่ ตามแบบที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในกรณีที่มีเจ้าของที่ดินหลายคนในครอบครัวเดียวกันให้เจ้าของที่ดินทุกคนมอบหมายให้เจ้าของที่ดินคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ยื่นคำร้องขอเพียงคนเดียว

ประกาศตามวรรคหนึ่งให้ปิดไว้ในที่เปิดเผย ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน แห่งท้องที่ซึ่งได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดแห่งละหนึ่งฉบับ และหรือประกาศทางสื่อมวลชนอื่นโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับความในข้อ 4, ข้อ 7 และข้อ 10 พร้อมทั้งกำหนดให้ผู้ขออนุญาตนำหลักฐานมาอ้างอิงประกอบคำร้องเพื่อแสดงว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ข้อ 4, ข้อ 7 และข้อ 10

ในกรณีผู้ขออนุญาตตามวรรคหนึ่งมีที่ดินตั้งอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหลายเขตให้ ยื่นคำร้อง ณ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแห่งท้องที่ซึ่งที่ดินตั้งอยู่เขตใดเขตหนึ่งเพียงแห่งเดียว

ข้อ 14. การเสนอความเห็นของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในข้อ 5 วรรคสอง ข้อ 8 วรรคสอง และข้อ 11 วรรคสอง และการออกหนังสืออนุญาต ให้ดำเนินการดังนี้

(1) ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่เสนอความเห็นว่ามีสมควรอนุญาตให้แสดงเหตุผลและ เสนอหนังสืออนุญาตพร้อมกับระบุเงื่อนไขในหนังสืออนุญาตดังที่กำหนดในข้อ 6, ข้อ 9 และข้อ 12 แล้ว แต่กรณี

(2) ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เสนอความเห็นว่ามีไม่สมควรอนุญาตก็ให้ชี้แจงเหตุผล ประกอบเรื่องโดยละเอียดเพื่อพิจารณาต่อไป

ข้อ 15. ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดติดตามและรายงานผลการปฏิบัติของผู้ได้รับอนุญาตว่าได้ดำเนินการ ตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตหรือไม่ แล้วรายงานผลให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทราบ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ 16. ในกรณีผู้ได้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในหนังสืออนุญาต ให้เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรมหรือคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีอำนาจออกหนังสือเตือนให้ผู้นั้นปฏิบัติให้ถูกต้องครบ ถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่เกินหกเดือนนับแต่วันได้รับหนังสือเตือน หากมีข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้รับอนุญาตจงใจฝ่าฝืนหรือหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวให้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดำเนินการจัดซื้อหรือเวนคืนที่ดินในส่วนที่ได้รับสิทธิเพิ่มขึ้นนั้น เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

ให้ไว้ ณ วันที่ 8 มกราคม 2522

(ลงชื่อ) ป. กรรณสูตร

(นายปรีดา กรรณสูตร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม